

Francòfils, l'any 1914

Aimants d'Alemanya, avui

Haureu observat —probablement— aquest fenomen curiós i satisfactori, i a més noble als nostres ulls, i paorós pels que a l'any 14 es sentien amics de l'Entente. A Espanya, sobre tot, eix fenomen és molt eloqüent, i ens demostra com en començar la guerra mundial, els germanistes eren els *chauvins* i no ho eren els altres, com se'ls havia acusat, perquè sinó encara serien francòfils i estarien al costat de Poincaré i Briand, i no hi estan. Hi estan, sí, molts dels antics germanistes.

I és que en la guerra no tot era lluitar entre imperialismes i militarismes; no tot era la qüestió de l'Alsàcia Lorena; no tot era esperit de revenja. En la mateixa, hi prengué molta part —tal volta fou la principal— la lluita entre la Revolució i la Reacció. Recordeu les nostres guerres civils del segle passat? No es debatia solament una qüestió dinàstica, no; la lluita era entre la tendència absolutista —Reacció— i la liberal parlamentària —Revolució.

Bernard Shaw afirmà, en començar la guerra, que aquesta no era contra d'Alemanya i el seu militarisme, sinó una guerra contra el militarisme de cada nació, i contra la diplomàcia secreta.

Per això els liberals de tot el món estaren al costat de la França, puix que, a més d'ésser una República avançada i laïcista, ella i els seus aliats defensaven el liberalisme integral en portar com a bandera el principi nacionalista—màxima conquesta política del segle XIX;— en canvi, els no liberals d'arreu estaven al costat del nucli germànic perquè aquest era imperialista. De manera, que si l'Entente no representava prou bé la tendència nacionalista, en canvi els imperis de Centre-Europa eren obertament antinacionalistess.

Els ciutadans —soldats— s'entornaren victoriosos cap a casa; i aquells que sols foren soldats colpits per la derrota, es donaren compte de que son cervell pensava i que son cor també sentia i volgueren ésser ciutadans. Aquest voler cristal·litzà amb l'eclosió de la Constitució de Weimar. —Liberalisme.

I —aquesta Alemanya de nous ciutadans que és la d'avui, es féu simpàtica, s'humanitzà en el dolor de la desfeta, que sols pagà el poble; s'humanitzà en sentir anhels de llibertat, i es nobilitzà en fer arrencar un pas a la Revolució que França sembla hagi abandonat. Per tots aquests fets l'estimem. I nosaltres, amics de la França humanitària i democràtica, de la França que proclamà els Drets de l'home, ens declarem avui amics d'Alemanya.

Més, no volem acabar sense dedicar un record d'admiració i respecte als precursors de l'Alemanya d'avui, als socialistes alemanys, sempre perseguits pels directors polítics del país, per *sentir-se* més ciutadans que la resta de ses compatriotes, perseguits amb acarnissament des del començar la guerra. Un record d'admiració i respecte al proletariat de la Social Democràcia, que vegé el seu orgán, el diari *Worwaerts*, segrestat i suspès per haver publicat un manifest contra les annexions territorials; un record també per a Liebknecht, per Wendel, per

Haase, per Rosa Luxemburg (dona símbol), i també per l'austriac Frederic Adler i tants d'altres, plens de passió i entusiasme humaníssim, lluitadors per l'ideal d'una humanitat millor. I un record d'estima pels membres del Club de Lectura Alemany de París, que en esclatar la guerra escrigueren als seus companys socialistes francesos una ordre del dia plena d'humanisme que acabava així: «Aneu a la victòria! Bateu el govern criminal de Berlín! Visca la França democràtica! Visca la República alemanya!»

J. TRAVÉ i MARC

La gallina dels ous d'or

Coneixeu el conte de la gallina dels ous d'or?.. No?... Doncs era un home que tenia una gallina que ponia els ous d'or. Mercès a ella, gaudia d'un benestar; més, l'avarícia el temptà, i, no contentant-se solament amb els ous benaurats, cregué que dintre la gallina hi trobaria un tresor i decidí de matar-la, sofrint gran desengany en veure que el cos de la gallina no era guardador del tresor imaginat.

Cas versemblant ha passat a Itàlia amb el dessecament del llac Nemi, llac que, segons els geòlegs, sorgí en el cràter d'un volcà apagat.

El llac era famós per ésser bellament pintoresc; ses aigües, clares i transparents, eren rodejades d'una vegetació exuberant. Contrada plena de poesia, fidel servadora de juraments d'amor etern de mils parelles d'enamorats; en ella els artistes cercaven l'inspiració per a realitzar llurs obres mestres fantàsiques en el pervindre.

Però no solament per l'atracció de sa bellesa natural fou perquè devingué famós el llac de Nemi. Ell, com en els contes de fades, també guardava un tresor: les galeres de l'emperador romà Calígula, l'emperador que cometé més disbauxes durant l'Imperi. Aitals galeres, construïdes amb les fustes de més valor del vast territori que d'ell depenia, totes elles eren adornades amb belles i complicades filigranes d'or i de marfil. Ell mateix, en un dels seus rars capricis, manà enfonsar-les en el llac, i allí romanien des de llunyans segles.

Jo no he deixat de creure en la riquesa i meravellositat de les galeres, però també crec que el temps, transformat en llegenda, tot ho broda i multiplica; això feu que son valor creixés en proporcions fantàstiques en l'imaginació de la gent, quan en realitat era al revés.

En el transcurs dels segles, l'aigua anà consumint aquelles fustes precioses i rovellant el metall, fet ja comprovat en alguna exploració per sota l'aigua per tal d'extreure quelcom, sense que cap

temptativa compensés en res els treballs esmerçats.

Per fi, Mussolini decidí aclarir l'enigma de tant segles. Encarregà a experts enginyers el dessecament del llac, els quals, després d'un treball gegant, d'un tecnicisme sorprenent, sens comparança en la història, aconseguiren buidar el llac Nemi. Més, oh, desil·lusió! Es trobaren que les tan famoses galeres havien devingut unes fustes podrides, plenes de llot, i que tot el metall preciós, fora son valor arqueològic, valien ben poca cosa.

Ara el llac de Nemi ha desaparegut; els artistes, pintors, músics i poetes ja no hi podran cercar inspiració; ses aigües ja no seran espill d'enamorats, i l'estranger, quan recorri Itàlia, tindrà un lloc menys per a visitar.

Una història devinguda en llegenda més o menys, la desaparició d'una contrada on tantes n'abunden, no alterarà l'atracció que tot el món sent pel país guardador del més preuat tresor artístic i lla on pot més delectar-se l'esperit. Més, el cas del llac Nemi, ens pot alligonar. No sempre hem de sacrificar pel cos el què és esplai de l'esperit; ans be ens cal conservar-ne la delectança, si no podem augmentar-la. No fós cas que ens passés altre cas semblant com el que passà a aquell home del conte de la gallina dels ous d'or.

ZETA

El hombre ejerce sobre la mayor parte de los objetos que le rodean una influencia, pero, a su vez, las cosas ejercen sobre él una influencia no menos extendida.

Una de las vidas más desgraciadas, es la vida sin romanticismo, porque es la vida sin ilusiones.

Si los hombres pensaran siempre en su madre, tratarían a todas las mujeres con el máximo respecto.

Si los hijos son el fruto de nuestra vida, los actos son sus flores.

El que desconoce la importancia del tiempo, desconoce el de su persona.

CONTE